

zinden" de algemeene formule gewijzigd. „Godsdienstig gezinden, die aan de formule het denkbeeld van Gods zorg en bescherming willen vastknoopen, kunnen dat op de volgende wijze doen: „Iederen dag word ik met Gods hulp, in alle opzichten, hoe langer hoe beter". Mogelijk zal de aandacht van het Onbewuste zich aldus, in sterker mate dan bij de gewone formule, wenden tot zedelijke en geestelijke verbeteringen."

Hij oppert zelfs het denkbeeld, dat de autosuggestie het oude charisme van de gezondmaking is, evenwel niet als privilege van enkelen, maar als bezit van allen. „Gesteld, dat wij ontdekken, dat de macht, die Christus aan Zijn discipelen verleende om mirakuleuze genezingen te doen, niet een gave was, geschonken aan eenige uitverkoren individuen, doch het erfdeel van alle menschen; dat het koninkrijk der hemelen binnen in ons, waarvan Hij sprak, op een eenvoudige wijze kon worden aangewend voor de loutering en opheffing van ons dagelijksch leven, om een sterker gezondheid en een lieftdrijker gemoedstoestand te verkrijgen. Is de verklaring in Coué's formule niet een soort gebed? Doet ze niet een beroep op iets, dat boven het leven van het zelf uitgaat, op de oneindige kracht, die achter ons ligt?"

Autosuggestie vervangt den godsdienst niet; ze is eerder een nieuw wapen, toegevoegd aan de godsdienstige wapenrusting. Waar zij als louter wetenschappelijke techniek zulke resultaten kan opleveren, wat zou ze dan niet kunnen doen als de uitdrukking van die hoogere verlangens naar volmaaktheid welke de godsdienst belichaamt?"

Hiermee zijn, dunkt ons, onze lezers voldoende georiënteerd om de ethische beoordeling ook zelf te kunnen beoordeelen.

HEPP.

UIT DE SCHRIFT.

Op den wagen doen klimmen.

... Toen kwam Benhadad tot hem uit, en hij deed hem op den wagen klimmen. ...
1 Kon. 20:33b.

Het was zoo mooi voor Achab. Lees 1 Kon. 20 maar eens na.

De vijand was verslagen. Tot tweemaal toe. En nu vroeg hij om vrede. Wat een „edel" mensch was Achab! Kon hij wel anders doen, dan zooals hij deed?

„Kom op den wagen". „Ik ben nu overwinnaar — ik zal nu hooren, wat gij mij belooft". „Ik wacht."

En de koning noodigt den koning, zijn vijand, den vijand van Gods volk, op den wagen. „Edel" heet dat onder de menschen. En Achab vond het zeker ook niet ongepast — want Benhadad was in ieder geval toch een „groot heer".

Maar hij overtrad met zijn keurige manieren; hij stelde zich schuldig met zijn eerbetoon aan den vijand van Gods volk; hij verstond niet, dat God een doorgaanden — altijd doorgaanden strijd tegen den vijand gebod. —

Wij laten zoo vaak den vijand op den wagen klimmen.

Och, niet in den eigenlijken zin. Dan passen we wel op, met wie we uit rijden gaan.

Maar in geestelijken zin.

Het staat vaak wat deftig, wanneer we ons zeker wanen van het terrein, een vriendschap te sluiten met een stukje wereld.

Zoodra wij groot worden — en een zegetocht willen maken met den vijand, dan komt het gevaar. Wij zijn dan de menschen, die zien, wat er voor onszelf „in" zit, in 't geval. En we sluiten, eer we 't weten, een verbond met den vijand.

En een verbond met den vijand is ontrouw aan Gods zaak.

Jezus heeft den vijand bestreden, tot Zijn eigen dood, tot in het graf. Hij heeft hem overwonnen. En we vieten telkens ons Paascheest; en ons Pinksterfeest, dat ons aan dien Christus deel geeft.

Maar, dan zijn we ook deelgenooten aan Zijn strijd.

Zeker, in beginsel zijn we overwinnaars, als we van Hem zijn.

Maar om den vijand des te meer te bestrijden.

En al staat het nog zoo deftig, al is het nog zoo „edel", al is het ook buitengemeen cervol voor de wereld, den vijand op onzen wagen te hebben — we willen hem er niet dulden — om Jezus' wil niet.

We willen hem niet zien samen met onze kinderen.

We wachten ons voor gemeenschap met hem — ook om ons gezin.

En ook om de rust van onze ziel. Want het is nooit rustig in een leven, dat „half" is.

Onze tijd plaatst langs den weg duizenden vij-

anden; door Jezus verslagen; ze willen soms wel bedelen om onze gunst; 't is deftig hen in den wagen te nooden; 't is naar „den smaak" van den tijd.... Ge hebt de voorbeelden voor het grijpen.

Maar om Gods wille mogen we hen niet „op den wagen doen klimmen".

J. W.

KERKELIJK LEVEN.

De uitbreiding van de Vrije Universiteit.

In den regel maken wij van de jaarvergaderingen der Vrije Universiteit geen gewag.

Eat wij thans van dien regel afwijken moet alzoo een zeer bijzondere oorzaak hebben.

In geen jaren is die jaarvergadering en inzonderheid de buitengewone vergaderingen, welke eraan voorafgaan, zoo belangrijk geweest als zij nu beloven te zijn.

Ter sprake komt: de uitbreiding der Vrije Universiteit.

Dat onderwerp heeft al meer op het agendum gestaan.

Maar nog nooit op deze manier.

De Vrije Universiteit moet tot uitbreiding worden gebracht.

Dit is niet slechts een zedelijk moeten.

Doch een wettelijk moeten.

De Overheid staat er achter met haar zweep.

Als er in 1930 geen vierde faculteit aan de Vrije Universiteit verbonden is, worden van regeeringswege haar graden niet langer erkend. Dan verliest zij den effectus civilis. Dan wordt b.v. geen harer juridisch gepromoveerden meer tot de balie toegelaten. Dan moeten er weer dubbele examens worden gedaan, zoowel voor de eigen professoren als voor hoogleraren van Openbare Universiteiten. En welke ontzaggelijke bezwaren dit oplevert, kan hij het best beoordeelen, die van den vroegeren tijd, toen dit geschiedde, nog heugenis heeft.

Het zou onverantwoordelijk zijn het tot dien toestand te laten terugkeeren.

Daarom staan er maar twee wegen open.

Er moet aan de bestaande faculteiten of een wiskundige of een medische faculteit worden toegevoegd.

Voor beide hebben de Directeuren in overleg met de andere colleges een plan opgemaakt.

Men zou drie medische hoogleraren kunnen benoemen.

Dan had men aan den eisch der wet voldaan.

Zelfs kon men dan betrekkelijk op een koopje klaarkomen.

Maar wat haat zou onze Vrije Universiteit daarvan hebben?

Deze hoogleraren zouden geen examens kunnen afnemen.

Zelfs geen kandidaats-examens.

De medische studenten zouden heel hun opleiding dus toch aan een Openbare Universiteit moeten ontvangen.

Van extra college-loopen aan de Vrije Universiteit zou weinig komen.

De ervaring leerde dat reeds.

Prof. Bouman had indertijd veel studenten op zijn colleges, omdat hij tegelijk artsexamens had af te nemen.

Maar Prof. Buytendijk zat zonder eigen studenten.

Nu kan men wel zeggen: aan de Vrije Universiteit is er wel plaats voor een hoogleeraar ook al zijn er geen studenten.

Dat is volkomen waar.

Doch men zal toestemmen: begerlijk is dit niet.

En voor een hoogleeraar is het ook niet aanmeend.

Wel droeg de heer Colijn in 1922 op de vergadering te Leeuwarden een plan voor, dat hierop neerkwam: voor de principiële vakken een kathedraal aan de Vrije Universiteit, voor de meer neutrale vakken een soort van inkorporeering bij andere Universiteiten.

Doch ons volk gevoelde daarvoor niet.

Zóó werd de grondidee van de stichters onzer Universiteit losgelaten.

En daarvan wilde het niet hooren.

Op het oogenblik schijnt echter Dr Schermers het yver over dien boeg te willen werpen.

Wij lazzen uittreksels uit een brochure, die van zijn hand verschenen moet zijn, maar die ons niet werd toegezonden.

Daarin zou hij dan een lans breken voor de oprichting van een medische faculteit als de vierde door vestiging van bijzondere leerstoelen bij een Openbare Universiteit.

Maar deze oplossing kan niet worden aanvaard.

Dat zal ook te Arnhem wel blijken.

De oorspronkelijke idee van de Vrije Universiteit zit er bij ons volk te diep in.

Wij achten dit hoogst gelukkig.

Men zal dus een anderen weg moeten inslaan.

Toen Prof. Buytendijk naar Groningen ging, rijpte er een ander plan, dat zich in de richting van een natuur- en wiskundige faculteit bewoog.

Eerst door enkelen geopperd, werd het door steeds meerderen aanvaard.

Totdat het nu als voorkeur-plan aan de ledenvergadering zal worden voorgelegd.

Het vraagt van ons Gereformeerde volk opnieuw offers.

Toch gaat het naar onze overtuiging zijn draagkracht niet te boven.

Het omvat voor den eersten tijd althans geen volledige wis- en natuurkundige faculteit.

Maar wel zulk eene, waaraan in een bepaalde richting volledige examens kunnen worden afgelegd.

En dat biedt een zeer groot voordeel.

Wat zeker niet minder meesprekt is dit: deze faculteit wordt de onderbouw voor een medische faculteit, welke er in 1955 moet zijn.

Het is in elk opzicht het meest praktisch om met de wis- en natuurkundige faculteit te beginnen.

Zijn wij wel ingelicht, dan denkt men aan de Roomsche Universiteit te Nijmegen er precies eender over.

Ook daar zal men de natuurfilosofische aan de medische faculteit laten voorafgaan.

Ziethier nu, hoe dit voorkeurplan in het Jaarboek 1927 is uitgewerkt.

Daarin vindt men alle gewenschte inlichtingen:

Op den voorgrond stellende het groote belang, dat er gelegen is in de vorming van onderwijskrachten voor ons gymnasium- en middelbaar onderwijs, is in beschouwing genomen de oprichting der wis- en natuurkundige faculteit, voorloopig omvattende de vakken wiskunde, natuurkunde, en chemie in den eenvoudigst mogelijken vorm, nml. één hoogleeraar voor elk der vakken, met bijstand van een wetenschappelijk conservator voor den professor in de chemie en in de natuurkunde.

Uitgegaan is daarbij van de gedachte, dat voor een hoogleeraar in de wiskunde geen materiële voorziening van groote beteekenis noodig is; dat de hoogleeraar in de natuurkunde zijn laboratorium zou kunnen hebben in het tegenwoordig niet gebruikte fysiologisch laboratorium en dat voor den hoogleeraar in de chemie een laboratorium zal moeten worden geboord, dat in elk zijner beide onderdeelen, organisch en anorganisch, werkgelegenheid zal moeten verschaffen voor twintig studenten, terwijl het tevens een collegezaal en bibliotheekruimte zal moeten bevatten. Aannemende, dat de bouwkosten van dit chemisch laboratorium bestreden kunnen worden uit de opbrengst eener extra kapitaalinzameling, zouden de kosten van dit plan op het volgende neerkomen:

Hoogleeraar wiskunde	f 10.000
Hoogleeraar chemie, met inbegrip exploitatie laboratorium	-30.000
Hoogleeraar natuurkunde, met inbegrip exploitatie laboratorium	-35.000
Tezamen	f 75.000

Bekent men op een bijdrage van f 30.000 van de Van Coeverden-Adrianstichting, zooals tot heden het geval was, dan zou aan nieuwe middelen moeten worden opgebracht f 45.000 per jaar, doch aangezien de becijferingen slechts zeer globaal zijn en op dit oogenblik ook niet met nauwkeurigheid kunnen worden bepaald, acht de Commissie het veilig, dit bedrag met f 15.000 te verhoogen en dus te stellen op f 60.000 per jaar. In deze cijfers zijn de kosten van onderhoud en afschrijving van het chemisch laboratorium niet opgenomen, aangezien de post van f 15.000 voor onvoorzien nog al ruim genomen is, terwijl men, uitgaande van de gedachte, dat de bouw-som door een kapitaalinzameling bijeen zal worden gebracht, evenmin rente van de bouwsom in rekening heeft gebracht.

Het zal wellicht de aandacht trekken, dat de in alinea 1 van dit plan genoemde groep van vakken niet bevat een der vijf, hierna genoemd als de vakken, waarbij de beginselen meer in het bijzonder betrokken zijn, ook niet biologie, dat onder wis- en natuurkundige faculteit ressorteert.

Gaarne zou de Commissie dit laatste vak reeds nu in haar schema voor 1930 hebben opgenomen, maar zij durft het, op grond van de daaraan verbonden kosten, niet voorstellen. Wel is de Commissie van oordeel, dat in dit plan het vak biologie in de eerste plaats in aanmerking komt om aan de vakken wiskunde, scheikunde en natuurkunde te worden toegevoegd, en zulks niet alleen met het oog op de completeering van de wis- en natuurkundige faculteit zelf, maar ook in verband met de omstandigheid, dat men, wanneer ook de biologie aan de Vrije Universiteit onderwezen zal worden, tevens voorzien heeft in drie van de zes vakken, die voor het kandidaats-examen in de medicijnen vereischt worden, zoodat daarmee dan reeds dadelijk de grondslag gelegd zal zijn voor de oprichting der medische faculteit, die uiterlijk in het jaar 1955 tot stand zal moeten komen. De vakken toch, die voor het kandidaats-examen in de medicijnen vereischt zijn, zijn de navolgende:

1. Natuurkunde.
2. Scheikunde.
3. Biologie (Plant- en Dierkunde).
4. Anatomie.
5. Fysiologie.
6. Algemeene ziektekunde.

Wa
daar
kundi
besch
konde
aan l
en die
voor
tisch
dat co
teit, v
de va
ziekte
voege
de m
U
plan
de wi
meer
chemi
op de
Vrije
facult
zal m
om re
mede
met de
bezett
gaan.
Lz.l.
zaak
zien n
de ord
Een
Te As
zal er i
laten of
Men k
Maar
Als m
de gesch
kerk er
Men z
Telken
lijkt we
over een
Thans
Of ne
het is u
De W
Velen
1923.
van E
Theesi
meent
in strij
zijn an
overee
ter on
die aar
uitgew
Trouw
zich o
besliss
lijk, of
Dat
wat hi
lijker
brutaal
Theesi
dom",
gegeve
Irrite
inhoud
Wij
De V
Jr. An
hoe co
ponent
zij „be
en in v
gehebe
Kerk b
kondige
karakte
op het
Dat i
zijn na
Christu
gewekt
vers 21
en te
Men
bedacht
Christu
lijden e
van het
En z
huijvert
dat van
telijke l
Wij v
brochur
zelf oo
„Er i
evangel
dom",
stuk,
(blz. 5)

ik opnieuw
zijn draag-
thans geen
it.
n bepaalde
worden af-

s dit: deze
n medische

aktisch om
te beginnen
aan de
precies een-

che aan de

n het Jaar-

nlichtingen:

ote belang,

n onderwijs-

middelbaar

nen de op-

ulteit, voor-

ade, natuur-

t mogelijke

dier vakken,

elijk conser-

vemie en in

ite, dat voor

n materiële

nodig is; dat

ijn labora-

egenwoordig

rium en dat

een labora-

dat in elk

en anorga-

verschaffen

tevens een

moeten be-

sten van dit

cunnen wor-

kapitaalinz-

plan op het

f 10.000

looi-

-30.000

grip

-35.000

f 75.000

f 30.000 van

g, zooals tot

nieuwe mid-

f 45.000 per

1 slechts zeer

ook niet met

reparaat, acht

met f 15.000

f 60.000 per

an onderhoud

laboratorium

van f 15.000

ten is, terwijl

lat de bouw-

jeen zal wor-

de bouwsom

Wanneer men dit plan nader beziet, dan blijkt daaruit, dat aanvankelijk een wis- en natuurkundige faculteit wordt verkregen in den meest bescheiden vorm, omvattende de groep natuurkunde en wiskunde met scheikunde. Wordt daarna later in de eerste plaats toegevoegd plant- en dierkunde, dan ontstaat weer de mogelijkheid voor nieuwe combinaties, terwijl dan automatisch uit een zoodanige combinatie voortvloeit, dat een grondslag is gelegd voor de vijfde faculteit, waarvoor tusschen de jaren 1930 en 1955 de vakken anatomie, physiologie en algemeene ziektekunde dan nog alleen maar zijn toe te voegen, om zelfstandig het kandidaats-examen in de medicijnen te kunnen afnemen.

Twee Commissie ontveinst zich niet, dat in dit plan de bezetting der verschillende vakken in de wis- en natuurkundige faculteit aanvankelijk meer dan sober is; met name geldt dit voor de chemie en de natuurkunde. Wie intusschen let op den gang van zaken in de geschiedenis onzer Vrije Universiteit, die een tijdlang voor hare drie faculteiten in totaal slechts vijf hoogleeraren had, zal moeten toegeven, dat, waar de mogelijkheid om reeds in 1930 verder te gaan ontbreekt, hiermede voorloopig genoegen kan worden genomen, met de bedoeling zooveel mogelijk tot een ruimere bezetting van de verschillende vakken over te gaan. De vermeerdering van kosten, die daaruit t.z.t. zal voortvloeien, beperkt zich in hoofdzaak tot de salarissen der hoogleeraren, afgezien natuurlijk van de zoo spoedig mogelijk aan de orde te stellen uitbreiding met het vak biologie.

— Een nieuw baken in zee.

Te Assen ging het ten principale om de vraag: zal er in onze kerken leervrijheid worden toegelaten of niet.

Men kan daarover wel heenredeneeren.

Maar dat was en blijft de kardinale kwestie.

Als men eenmaal een weinige leervrijheid duldt, de geschiedenis bewijst het, dan wordt een heele kerk er door bedorven.

Men zie het aan de Ned. Hervormde Kerk.

Telkens doen zich nieuwe gevallen voor, waaruit blijkt welk een ellende het beginsel der leervrijheid over een kerk brengt.

Thans ligt er weer een nieuw baken in zee.

Of neen, heelemaal nieuw is het niet, maar het is nog meer bloot gekomen.

„De Waarheidsvriend” schrijft er over:

Velen zullen zich nog wel herinneren, dat, in 1923, een aanklacht bij het Classicaal Bestuur van Edam is ingediend tegen Ds H. J. D. R. Theesing, predikant bij de Ned. Hervormde gemeente te Middelie-Kwadijk (N.-H.), omdat hij, in strijd met zijn belofte bij de aanvaarding van zijn ambt, een ander Evangelie verkondigde dan overeenkomstig den aard, het beginsel en karakter onzer Hervormde Kerk is. Natuurlijk heeft die aanklacht, in zichzelf zeer juist zijnde, niets uitgewerkt. Dat is zoo de gewoonte onder ons! Trouwens de huidige kerkelijke Organisatie leent zich ook niet voor dergelijke leer-geschieden en beslissingen. Daarom moet er zoo spoedig mogelijk, om des Woords wille, verandering komen!

Dat het intusschen geen futiliteit geweest is wat hierbij in 't spel was, is daarna nog duidelijker geworden dan het te voren was. Want brutaal — och, waarom ook niet? — heeft Ds Theesing in een brochure: „Verboden Christendom”, zes toespraken van een „Ketter” enz. uitgegeven.

Irriteerend dus in vorm en 't moest door den inhoud.

Wij gaan iets uit die brochure (uitgegeven bij „De Vrije religieuze tempel”, dir. K. H. Noest Jr., Amsterdam) meedeelen. Men kan dan zien, hoe eerlijk moderne dominiees zijn, als zij een proponentformule omderteekenen, waarin staat dat zij „beloven in het diep besef van onze roeping en in vertrouwen op God” in de openbare Evangeliebediening in de Nederlandsche Hervormde Kerk het Evangelie van Jezus Christus zullen verkondigen, overeenkomstig de beginselen en het karakter van de Hervormde Kerk! (Art. 27 Regl. op het Examen).

Dat dit het Evangelie van Jezus Christus moet zijn naar de Schriften; het Evangelie van Jezus Christus „overgeleverd om onze zonden en opgewekt om onze rechtvaardigmaking” (Rom. 4 vers 25) schijnt men, blijkbaar, niet te voelen en te weten.

Men heeft een ander Evangelie, vierkant anders bedacht, met loochening van de Godheid van Christus, met ontkenning van het verzoenend lijden en sterven van den Heiland, met loochening van het wonder, met verwerping van Gods Woord.

En zoo radicaal, zoo ruw, dat men er van huivert. Totale miskenning van het Evangelie, dat van den beginne in 't midden van de Christelijke Kerk is geloofd en beleden en verkondigd!

Wij willen zoo hier en daar een gedeelte uit de brochure, bovengenoemd, citeeren. Men kan dan zelf oordeelen.

„Er is een absolute tegenstelling tusschen het evangelie van Jezus en de leer van het Christendom”. Zoo begint 't boekje in het eerste hoofdstuk, waarboven staat: „De Groote Fabel”. (blz. 5).

„Tweeërlei beschouwing: in het evangelie van Jezus komt de kracht ten goede bij den mensch uit; in de leer van het Christendom de onmacht ten goede” (blz. 6). „Er waren goden en geesten; deze konden zenden ramp of voorspoed, ziekte of dood. Zij waren de wispelturigen en onberekenbaren.” „Eigenlijk zijn de goddelijke machten afgunstig op den mensch. Er is vijandschap tusschen den mensch en zijn god, een vijandschap om de macht”. (blz. 6). Als de mensch niet doet wat de godheid wil, komt de straf. Dan komen de priesters, die den menschen allerlei opleggen. Er komen offers, geboden, riten en sacramenten. Hierin schiet de mensch te kort uit onwil en traagheid. Want hij wil wel „ontvangen”, maar weinig „geven”. Deze overtredingen zijn zonden, die gestraft moeten worden. Hier komt de priester als middelaar tusschen god en menschen; is als 't ware de plaatsvervanger van den god op aarde. De mensch is en blijft zondaar. Dus heeft de mensch behoefte aan vergeving en hier rijst de gedachte, dat de god die oordeelt zich óók openbaart als de god der verlossing. Hier rijst de gedachte aan den god-Verlosser en den god-Middelaar, den god die toegang geeft tot het eeuwig leven. Hier sterft de god zelf voor de geloovigen, maar staat uit de dooden op en een iegelijk, die in dezen opgestanen god gelooft, zal ook zelf zonde-vergeving deelachtig worden en uit den dood verrijzen!

Oorsprongen van dit geloof in den god, die sterft en uit den dood opstaat, zullen zijn te vinden in de natuurgodsdiensten waar het „leven” sterft maar eeuwig uit den dood verrijst. Deze natuur-gedachte wordt symbool van geestelijke waarheid. Ze zijn te vinden in de niet-christelijke verlossingsgodsdiensten, waar de goden sterven en uit de dooden opstaan. Babylon met Marduk, die sterft in den winter en in het voorjaar verrijst; Phrygië met Attis, die sterft en opstaat tusschen 22 en 25 Maart; Egypte met Osiris, die sterft en opstond en nu rogeert in de andere wereld; Perzië met Mithra, die geboren werd, uit den dood verrees en terugkomt bij het wereld-einde; en in Antiochië, waar de volgelingen van Jezus Christus het eerst den naam Christenen ontvingen, werd Adonis als Heer vereerd, wiens beeld werd begraven onder klauwen van der vrouwen, maar die uit het graf verrijst.

Al deze gedachten van verlossing vinden hun oorsprong in een zedelijk pessimisme. 't Is alles duister, maar 't licht breekt door. De God-oordeelaar wordt tot een god-verlosser, en de zaligheid, die de mensch niet verdienen kan door de onmacht, die zaligheid verkrijgt hij door goddelijke genade. (blz. 9).

„De Christelijke Kerkleer is gefundeerd op deze gedachtenwereld. Talloos waren in Rome de verlossers, talloos de heilanden. Tenslotte is de strijd gegaan tusschen de heiland Mithra en de heiland Jezus Christus, waarbij toevallig dan de laatste de overwinning behaalde, zoodat het nageslacht geen verweerders van Mithra maar van Jezus Christus worden zal” (blz. 11). „Door politieke invloeden wordt na langen twist de Christelijke Kerkleer opgebouwd, waarbij de God-Verlosser als de Zoon, de tweede persoon der Heilige Drieëenheid worden zal. De mensch Jezus en zijn menschelijk evangelie zal omhangen zijn met wonderen en 't is voor de menschen niets anders geworden als het aannemen van een geloof, dat in werkelijkheid berust op een „fabel”. En de Bijbel moet dan bewijzen, dat de „fabel” gebeurd is”. (blz. 11-12).

„Dat een zoo gericht religie getrimmeerd heeft, is uit den tijdgeest te verklaren. De mensch had zulk een religie noodig als innerlijke troost en zielsbehoefte.”

„Het is een andere vraag of ons dat complex van gedachten nog bevredigen kan. Of voor ons deze leer nog een troost en zielsbehoefte is. En dan is zeker, dat de moderne mensch er vreemd tegenover staat” (blz. 12). „Blijkt niet uit alles, dat Jezus den mensch de macht toekent om zichzelf innerlijk te veranderen? Hij zag in hen, die hadden gedwaald, toch dragers van het goddelijk-gedoe.”

„De evangeliën zijn geen historische geschriften.”

„De moderne mensch kiest niet het Christus-beeld, maar het Jezus-beeld.” „Kiest niet het zedelijk-pessimisme van een leer, gegrond op een „fabel”, maar het zedelijk idealisme en het geloof aan een eigen zedelijk vermogen. Voor ons is de opstanding van Jezus Christus, den God-Verlosser als historisch feit, een „fabel”. En gelijk geen der andere goden noch heilanden historisch en in realiteit hebben geleefd en uit de dooden opstonden, zoo min is een Gods Zoon Jezus Christus, historisch en in realiteit op aarde geweest en uit de dooden opgestaan. Jezus heeft in historie en realiteit bestaan als een mensch-Jezus Christus, als een god, is nimmer in de historie geweest; en voor zoover eenige Christelijke leer zich beroept op leven en opstanding van Jezus Christus als historisch feit, beroept zij zich op wat in de historie nimmer plaats vond” (blz. 13-14).

„Wie zich tot bewijs van de waarheid der

Christelijke leer beroept op de historie, beroept zich op een „fabel”.

„Het is de vloek geweest voor het Christendom, dat het eenen lang gemeend heeft zich te kunnen beroepen op de historie, en den godsdienst van zijn geloovigen heeft gegrondvest op het z.g.n. historisch feit” (blz. 14). „Daarom heeft de Protestantisch-Christelijke Kerk herboorte noodig. Van het historisch feit, dat een „fabel” bleek en de leer, die een pessimistische tendenz draagt, moeten wij terug tot het zuivere, oorspronkelijke evangelie en zijn zedelijk idealisme. Van „Christus terug tot „Jezus”. „Dan zal de mensch alle krachten allereerst concentreeren op de aarde en zijn eigen leven, en daar vinden als levensdoel de eeuwige schepping en herschepping van een heiliger leven en een rechtvaardiger wereldorde. Dan zal de mensch in zich voelen zijn zedelijke kracht en het uitroepen: Ik zelf zal de wereld verlossen, ik zelf mij vrij maken van onrecht en kwaad. Dat zal het uur zijn van waarachtige bevrijding en 's menschen opgang naar Gods Koninkrijk op aarde” (blz. 15).

Zie hier, in heel kort overzicht, wat Ds Theesing in hoofdstuk I van zijn boekje, onder het opschrift De Groote „Fabel” meedeelt.

Wat ons Christendom leert, wat onze Bijbel vertelt, wat onze Hervormde Kerk belijdt, berust alles op een „fabel” — 't is alles menschenbrouwsel en uitspruit van oud-heidensche voorstellingen.

Ds Theesing weet het nu alles beter en anders — en brabbelt nog eens wat de Christelijke Kerk al honderden jaren geleden principieel veroordeeld en verworpen heeft.

Hoe kan nu zoo iemand predikant worden en zijn in de Ned. Herv. (Geref.) Kerk? 't Is immers de dwaasheid gekroond! Dat zoo iemand een „vrij religieuze tempel” gaat oprichten, fiat. Maar predikant bij de Ned. Hervormde Kerk kan en mag hij niet wezen. Zelf moest hij 't niet willen, hij moest er van gruwen. Maar als hij 't dan toch doet, welnu dan moet de Ned. Hervormde Kerk met dergelijke warhoofden rekening houden en er een stokje voor steken. Zulke dingen zijn onder ons ontoelaatbaar!

Tot zoover „De Waarheidsvriend”.

Het blad verklaart: Zulke dingen zijn onder ons ontoelaatbaar.

Toch worden ze officieel toegelaten en wie met de daad die ontoelaatbaarheid handhaaft, wordt uitgeworpen.

Dat is de tragiek van de Ned. Herv. Kerk.

Voor zulk een tragiek heeft God onze Kerken te Assen bewaard.

Dat is de betekenis van Assen.

Vergeten wij dat nimmer.

Stemme het nog dagelijks tot dank.

HEPP.

LITERATUUR EN KUNST.

Drie nieuwe Uitgaven.

Daar binnen enkele weken ons blad weer in zijn zomer-editie verschijnt en nog enkele boeken op aankondiging in deze rubriek liggen te wachten, wijs ik in dit artikel op een drietal nieuwe uitgaven, die ieder voor zich onze belangstelling waard zijn.

Allereerst is in de Lons-serie, die de Uitgever A. G. Schoonderbeek te Laren op zoo aantrekkelijke wijze verzorgt, een nieuw deel uitgekomen: „De wereld staat in bloei”. Het vorige boek uit deze collectie „De laatste Hansboer” was, anders dan gewoonlijk, een roman; een boek, dat wel in zijn teekening de voortreffelijke eigenschappen van den dichtsterlijken natuurloofhebber, die Lons was, vertoont, maar dat als verhaal toch buiten de begrenzing onzer waardeeringsmogelijkheid valt. In zijn levensopvattingen en levenszeden is de laatste Hansboer een figuur, die ons veeleer tegenstaat, dan dat hij iets bekorends heeft en ook brengt het boek ons tot verhoudingen, die we, als geheel ongewenscht, liever niet leeren kennen. Het wildhartstochtelijke van den Hansboer, het ongebreidelde, dat hem b.v. zonder eenigen noodzaak een prachtige paard in den dood doet jagen, het eigenwillige, dat hem zich geheel doet overgeven aan eigen inzichten en lusten, scheppen een atmosfeer, waarin we niet kunnen verkeeren, ook niet bij onze lectuur.

Het nieuwe deel echter „De wereld staat in bloei” is weer een proeve van het gewone soort, waarvoor we bij herhaling onze waardeering hebben uitgesproken en dat, zij het vertaald, tot het beste behoort van wat de tegenwoordige boekenmarkt brengt. Als in de vorige deelen krijgen we hier weer natuurleven te genieten, kleurvolle schildering van het bonte bewegen in de dierenwereld en van de stralende heerlijkheid van het bloeiende plantenrijk. Met den fijnzinnigen waarnemer gaan we door heidevlakten en bouwlanden, langs slooten en vennen, door uiterwaarden en meerschens en we zien van alles: trekkende vogels, eenzame zangers, zeldzame insecten, weelderige bloemen. We dringen door in de schatkamers der natuur en, op de enthousiaste manier van Lons voorgelicht, zijn we de bewonderende aanschouwers van het vele schoone, dat overal leeft en bloeit.